

Motion till riksdagen 2022/23:2319

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2022/23:42 Genomförande av tillgänglighetsdirektivet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring av namn på den föreslagna lagen i enlighet med tillgänglighetsdirektivet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att texten i tillgänglighetsdirektivets artiklar 2, 3, 24 och 29 samt bilagorna I och V bör införlivas i svensk författning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om en grundlagsändring krävs för att tillgänglighetsdirektivet ska kunna anses helt genomfört i svensk rätt och att regeringen vid behov ska återkomma till riksdagen med lagförslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Tillgänglighetsdirektivet har varit efterlängtat av alla som vill se ett samhälle som är mer tillgängligt för alla människor. Miljöpartiet har sedan länge drivit på förbättrad lagstiftning för tillgänglighet, och för oss är det väldigt viktigt att tillgänglighetsdirektivet har kommit på plats och kommer att införlivas i Sverige. I bästa fall bidrar det till att universell utformning verkligen slår rot som idé inom alla områden.

Behandlingen av denna fråga har visat att det saknas fördjupad kunskap och utredning kring hur tillgänglighetskraven på bästa sätt införlivas. I remissyttrandena har bl.a. Funktionsrätt Sverige och Myndigheten för delaktighet (MFD) gett uttryck för att det behövs mer fördjupad analys eftersom det i nuläget inte är tydligt bl.a. hur tillgänglighetskraven ska få den breda tillämpning som tillgänglighetsdirektivet syftar till.

För att ta fasta på den oro som såväl Funktionsrätt Sverige som MFD lyfter och se till att potentialen i direktivet efterlevs i så hög grad som möjligt anser vi att följande ändringar bör göras.

Ändring av namn på den föreslagna lagen

Regeringen har efter synpunkter från Lagrådet valt titeln ”lag om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet”. Utredningens förslag till titel var ”lag om digital tillgänglighet för produkter och tjänster”.

Miljöpartiet anser likt Funktionsrätt Sverige att både regeringens och utredningens förslag är missvisande. Funktionsrätt Sverige vill i stället se titeln ”lag om tillgänglighet till produkter och tjänster” för att mer vara i linje med direktivet. De lyfter vikten av att lagen verkligen ska komma till användning så som det är tänkt och att bestämmelser i bilagor om tillgänglighetskrav kan användas i flera sammanhang. Miljöpartiet anser att lagen bör ha titeln ”lag om tillgänglighet till produkter och tjänster”.

Införliva artiklarna 2, 3, 24 och 29 samt bilagorna I och V i svensk författning

MFD anför att om de tillgänglighetskrav som ställs i direktivet ska kunna få bredare tillämpning behöver det förtydligas hur tillgänglighetsskyldigheter ska verka. De menar att denna koppling till annan unionsrätt är ett viktigt grundsyfte för direktivet och liknar artikel 24 vid en nyckel eller ett kugghjul för att klargöra tillämpningen av tillgänglighetskraven i direktivets bilaga I i förhållande till nuvarande tillgänglighetsskyldighet i EU-lagstiftningen.

Regeringens bedömning är att det i vissa fall bör presumeras att tillgänglighetskrav i andra unionsakter överensstämmer med de krav som framgår av artikel 24 i tillgänglighetsdirektivet. Regeringen lyfter bl.a. att eftersom tillgänglighetsdirektivet är subsidiärt i förhållande till andra unionsrättsakter ska det tillämpas endast om inget annat anges i den andra rättsakten.

MFD trycker på att det behövs tydliga och effektiva legala verktyg för att visa på möjligheten att använda tillgänglighetskraven i bilaga I även för andra varor och tjänster än för dem som definieras i direktivet. De skriver att utredningens förslag innebär en risk för att direktivets syfte som det uttrycks i artikel 24 inte efterlevs när direktivet genomförs i Sverige. De befärrar att det kommer att saknas möjlighet att använda tillgänglighetskraven generellt för att påvisa efterlevnad av generella tillgänglighetsbestämmelser i annan unionsrätt, i enlighet med tillgänglighetsdirektivet.

Miljöpartiet delar denna oro, och anser inte att regeringens bedömning är i linje med direktivets anda – dvs. att kunna använda tillgänglighetsdirektivet som ett tydligt och effektivt verktyg för att påvisa efterlevnad av tillgänglighetsbestämmelser generellt.

Utöver artikel 24 finns det även flera andra artiklar som inte återfinns i lagen. Även tillgänglighetskraven i bilagorna I och V saknas. Detta är också något som Funktionsrätt Sverige uppmärksammar. De företräder organisationer och människor med erfarenhet av vikten av tillgänglighet och vet därmed hur viktigt det är med tydlighet för att en förändring ska ske. När artiklarna finns i direktivet bör motsvarande text återfinnas i den svenska lagen. Funktionsrätt Sverige lyfter att alla ändringar och undantag i svensk författning innebär ökad risk för fragmentiserat regelverk, vilket är precis vad tillgänglighetsdirektivet har för avsikt att motverka. Det försvårar konkurrens och inkludering för svenska aktörer. Vi instämmer i denna bedömning.

För att ta fasta på den oro som såväl MFD som Funktionsrätt Sverige lyfter och se till att potentialen i direktivet synliggörs i så hög grad som möjligt anser vi att texten i

direktivets artiklar 2, 3, 24 och 29 samt bilagorna I och V bör införlivas i svensk författning. Det vill vi ge regeringen till känna.

Grundlagsutredning

Lagrådet har lyft fram behov av utredning som rör normgivning och grundlagsfrågor som påverkar förutsättningar för genomförande. Vi delar Lagrådets analys att de oklarheter som föreligger kring tillgänglighetsdirektivets införlivande samt normgivning bör utredas omgående och tillkännager detta för regeringen.

Ulrika Westerlund (MP)

Camilla Hansén (MP)

Jan Riise (MP)

Amanda Lind (MP)